

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

31 MAYIS TÜTÜNSÜZ BİR DÜNYA GÜNÜ

MASKE MUTLAKA DÜŞMELİ!

31.5.2025

“Maske Düşmeli” teması ile gündeme taşınan 31 Mayıs “Tütünsüz Bir Dünya Günü (2025)” için bazı sorulara yanıt aramak yararlı olur.

31 Mayıs “Tütünsüz Bir Dünya Günü” nedir?

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 1988 yılında kabul edilmiş olan bir farkındalık günüdür (1).

Her yıl başka bir tema... Neden?

Tütün kontrolü önemli bir sağlığı geliştirme politikasıdır. Bütün politikalarda TÜTÜN KONTROLÜ bir gerekliliktir. Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi’nin de gereği olarak 2005 yılından bu yana tütün kontrolünün başarıya ulaşabilmesi için özellikle tütün endüstrisinin taktikleriyle mücadeleye öncelik verilmektedir. Bu nedenle, tütün endüstrisinin hedeflerini korumaya yönelik, hatta ön tutum almaya yönelik temalar Tütünsüz Bir Dünya Günü’nün temalarını birbirinden farklı kılmaktadır (2).

Tütünsüz Bir Dünya Günü için 2025 yılında neden “MASKE DÜŞÜRÜLMESİ” teması kullanmış olabilir?

Dünya’da (3) ve Türkiye’de (4) tütün kullanımı günümüzde de yaygın. Tütün ve nikotin endüstrisi öteden beri çok farklı taktiklerle hedef kitlesini genişletmekte ve “yeni” hedef gruplara yönelmektedir. Kadınlar, çocuklar, gençler bu öncelikli gruplar arasındadır. Bu taktiklerin özellikle gençler üzerinde etkili olması, kullanım yaygınlığını artırmaktadır. Ayrıca politikaların yetersiz uygulanması, caydırıcı önlemlerin eksikliği de önemli etkenlerdendir. Endüstri ürünlerini cazip göstermek için yüksek bütçeli reklamlar, renkli ambalajlar, aromalar, influencer, vb. iş birlikleri gibi taktikler kullanmaktadır. Tütünsüz Bir Dünya Günü için 2025 yılında seçilen temanın nedenleri arasında özellikle elektronik ürünlerin ve ısıtılmış tütün ürünlerinin gençlere yönelik pazarlanmasındaki tehdidin önlenmesi olabilir.

Maske gerçekten düşürülebilir mi?

EVET, maske gerçekten düşürülebilir. Aslında bilimsel veriler maskenin hiç olmadığını da göstermektedir. Çünkü HER TÜRLÜ TÜTÜN KULLANIMI insan, hayvan, bitki ve ekosistem sağlığı için risktir, tehdittir. Bununla birlikte bu konudaki farkındalığı toplumsal düzeyde artırılması gerekir. Tam da bu gerekçeyle herkese bıkmadan, usanmadan tütünün bütün zararlarını her zaman anlatmak uygun olur. Bilgiler her bireye ulaştığında MASKENİN DÜŞÜRÜLMESİ için önemli bir adım atmış oluruz.

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Korkut Reis Mah. İlkiz Sok. Aksoy İş Merkezi No:17/2 Çankaya/ANKARA

Tel: 0 555 9920332

www.hasuder.org genelsekreterhasuder@gmail.com

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Maskeyi kim düşürecek?

HEPİMİZ. Birlikte hareket edildiğinde maskeler düşer, gerçekler ortaya çıkar. Sağlık çalışanları, öğretmenler, ebeveynler, medya mensupları, sivil toplum kuruluşları, karar vericiler... Bütün taraflar bilinçlenerek ve çevresini bilinçlendirerek tütün endüstrisinin taktiklerini görünür kılabilir. Güçlü ve sürekli kılınan kamu politikaları tütün endüstrisinin taktiklerinin gerçek yaşamda karşılık bulmasının en önemli önleyici faktörüdür.

Tütün endüstrisinin kullandığı taktikler neler? (5)

Çok sayıda taktik kullanıldığını biliyoruz. Bazıları aşağıda:

- ✓ "Az zararlı" ürün algısı oluşturmak
- ✓ "Sigarasız özgürlük" temalarıyla reklam yapmak
- ✓ Aromalı ürünlerle zararı maskelemek
- ✓ Sosyal sorumluluk projeleriyle "iyi niyetli kurum" gibi görünmek
- ✓ Yasal düzenlemelere karşı lobi faaliyetleri yürütmek

Fazlası da olduğunu her zaman akılda tutmak gerekli!

Tütün endüstrisi neden gençleri hedef alıyor?

Çünkü endüstri gençleri "**günümüzün ve geleceğin potansiyel bağımlıları**" olarak görmektedir. Nikotin bağımlılığı ne kadar erken başlarsa bırakmak da o kadar zorlaşır. Bu nedenle endüstri gençlere özel tatlar, renkli ambalajlar, sosyal medya içerikleri gibi yöntemlerle ulaşmaya çalışır.

Daha az zararlı tütün ve nikotin ürünü var mı?

HAYIR ! Bu ürünlerin her türlü hastalandırır, öldürür. Son dönemlerde e-sigara, nargile, nikotin poşetleri gibi ürünler ve diğerleri...

Bu ürünlerin daha az zararlı olduğu yönündeki söylemler **tütün endüstrisinin maskesidir**. Bilimsel kanıtlar, bu ürünlerin de bağımlılık yapıcı olduğunu ve solunum sistemi başta olmak üzere birçok sağlık sorununa yol açtığını göstermektedir. Ayrıca bu ürünler, gençleri nikotin bağımlılığına başlatmakta ve klasik sigaraya geçişi kolaylaştırmaktadır (6). Elektronik ürünlerin bilinen bazı zararları arasında (7) yapay aromaların insanlarda akciğerlerde hücrelerde öldürücü etki yapması, beyin gelişimini geriletmesi, sinirlerde harabiyet, bağıışıklık sisteminde bozulma, EVALI¹ olarak bilinen hastalık yer alır. Bu gibi durumlar akciğerde ani hasara ve ölüme de neden olabilir (8).

MASKEYİ HEP BİRLİKTE DÜŞÜRELİM.

HASUDER Tütün ile Mücadele Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır.

¹ E-cigarette and Vaping use Associated Lung Injury

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Kaynaklar:

1. WHO, [Internet] <https://www.who.int/campaigns/world-no-tobacco-day>
2. WHO, [Internet] <https://www.who.int/campaigns/world-no-tobacco-day#:~:text=31%20May%20is%20World%20No%20Tobacco%20Day&text=The%20Member%20States%20of%20the,death%20and%20disease%20it%20causes>
3. [Internet] <https://tobaccoatlas.org/challenges/prevalence/>
4. [Internet] <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Turkiye-Saglik-Arastirmasi-2022-49747>
5. Dağlı E, 2019 Yılında Yeni Tütün Ürünleri ve Mücadele Yöntemleri. STED 2019;28 (Özel sayı): 2-6 (Dutra L, Grana R, Glantz S. Philip Morris research on precursors to the modern e-cigarette since 1990. Tobacco
6. Eaton DL, Kwan LY, Stratton K, & National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine. (2018). Toxicology of E-Cigarette Constituents. In Public Health Consequences of E-Cigarettes. National Academies Press (US)
7. Türk Toraks Derneği Görüş Raporu. [Internet] <https://www.toraks.org.tr/site/news/10669>
8. Winnicka L, Shenoy MA. EVALI and the Pulmonary Toxicity of Electronic Cigarettes: A Review. J Gen Intern Med. 2020 Jul;35(7):2130-2135.